

Acer is bekend als boom en heester. De vele soorten vallen op met hun decoratieve blad, de soms sierlijke habitus en de soms fraai getekende stam. Een nog altijd ondergewaardeerde sierwaarde is de herfstkleur van diverse vertegenwoordigers.

Tekst en foto: Emiel van den Berg

Het geslacht Acer, behorend tot de familie van Aceracea, biedt veel variatie. Er zijn boomvormen en heesters en van alles wat daar tussen zit. Grote diversiteit is er bij de kroonvormen. Vrijwel alle vormen komen voor alleen de treurvormen zijn schaars. Ook de afwisseling in bladvorm en bladkleur is groot. Het totale geslacht van de esdoorn, zoals zijn Nederlandse naam luidt, telt circa 150 verschillende soorten en het aantal cultivars is vele malen groter. De variatie is zo groot dat verschillende liefhebbers eigen Acereta hebben aangelegd waarbinnen al die verschillende vormen gepresenteerd worden. In het Von Ginborn Arboretum in Doorn bevindt zich de Nationale Plantencollectie van esdoorn. Het meest kenmerkende bij Acer is de tegenovergestelde tak- en bladstand. De Latijnse naam Acer betekent letterlijk spits of scherp en heeft betrekking op de bladvorm van de meeste vertegenwoordigers. Ondanks de variatie daarin, hebben de meeste toch het karakteristieke, ingesneden, handlobbige blad. Het bekendste voorbeeld daarvan is het 'maple-leaf' dat de Canadese vlag sieraft. Met name *A. rubrum*, en in mindere mate *A. saccharinum*, zorgen in Canada en Noord-Amerika jaarlijks voor de zogenaamde 'Indian Summer', het fenomeen van herfstverkleurend blad dat een stroom van toeristen op gang brengt.

VOLOP VARIATIE

Bij de groep laanbomen zijn vurige herfstkleuren te vinden bij cultivars van *A. x freemanii*. De kruisingsvorm is ontstaan uit *A. rubrum* en *A. saccharinum* en met name de cultivars vallen op met hun herfstkleur. 'Armstrong' heeft groen blad dat alleen na een warme zomer oranje rood verkleurt. De piramidale groeiende 'Celzam' verkleurt makkelijker en de tinten variëren tussen rood en geel. 'Autumn Blaze' is een blikvanger in oktober wanneer de bladeren fel oranje rood kleuren. Bij *A. platanoides*,

Acer x freemanii 'Autumn Blaze'

De onderschatte herfst-sierwaarde bij Acer

de Noorse esdoorn, vallen enkele cultivars met hun mooie bladverkleuring op. De zuilvormige 'Columnare' en 'Olmsted' bijvoorbeeld kleuren heldergeel, de piramidale 'Deborah' kleurt oranjegeel en bij 'Emerald Queen' verandert het blad in de herfst in lichtgeel. Oranje rood tot rood is te zien bij 'Meyering'. Volop variatie dus. Vurige tinten zijn ook te zien bij *A. rubrum*, de rode esdoorn. 'October Glory' is een bekende cultivar met een ronde kroon waarvan het blad relatief laat naar donkerrood verkleurt. Eerder is de verkleuring bij 'Schlesingeri'. Bij onder andere 'Red Sunset' blijft het blad lang aan de boom. Dit zijn slechts een paar cultivars, het sortiment heeft veel meer te bieden.

VOOR PARK EN TUIN

Het groene blad van *A. campestre*, de veldesdoorn, verkleurt in de herfst naar geel en blijft lang aan de plant. Diepgeel is de verkleuring bij de cultivar 'Queen Elizabeth' die verschilt van de soort door de piramidale kroonvorm. Fraai donkergeel is de verkleuring bij de compact groeiende 'Nanum' die vaak op stam wordt geënt. Is de soort vooral bekend als haagplant, de vele cultivars worden vrijwel allemaal gekweekt als boomvorm.

A. cappadocicum, de Kolchische esdoorn, is een fraaie boom die eigenlijk veel te weinig wordt aangeplant. De boom haalt een hoogte van rond de 10 meter dus is alleen bruikbaar in grote tuinen en openbaar groen. De soort heeft groen blad dat in de herfst naar diepgeel verandert. Opvallender is de in het voorjaar geelbladige 'Aurea' waarvan het lichtgroene zomerblad in de herfst wederom heldergeel kleurt. Bij 'Rubrum' is het voorjaarsloof paarsrood, het zomerloof donkerroodachtig en de herfstkleur diepgeel. 'Lobel' tot slot is een groenbladige zuilvorm met een gele herfstkleur.

A. capillipes behoort tot de slangenhuidesdoorns. In de herfst verkleurt het donkergroene blad naar oranje- tot dieprood. Ook *A. davidii* valt op met zijn gestreepte bast. Van deze soort kleurt het groene blad in de herfst intens rood en geel. De cultivar 'Rosalia' kleurt wijnrood. *A. rufinerve* kleurt oranje tot karmijnrood.

Tot slot is uiteraard de Japanse esdoorn, *A. palmatum*, een echte herfstplant. Iets wat ook voor de vele cultivars geldt. De soort kleurt oranje rood, bij de cultivars komen alle herfsttinten voor. 'Osakazuki' is een goed voorbeeld vanwege de fel oranje rode tinten in oktober en november.